UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo. vi. Quasi modo

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Visual Library

mine fidei Theophil⁹. Qui pri⁹ infidelis
fuerat: poſt later̄ tactū optimū ſe eē theo
logum oñdit. Nā duplicē naturā ⁊ vnicā
hypoſtaſim edicit. dicēdo eni dñs me⁹ re-
cognoſcit hūanā naturā cui⁹ datū eſt toti⁹
creature dñium. dicendo vero de⁹ me⁹ di-
uinā naturā que oia cōdidit ꝯfeſſus ē. In
clara aūt noticia ipius diuinitat̄ ⁊ glioſe
chr̄i hūanitat̄ quā ſic thomas ꝯfeſſus eſt
ꝯſiſtit pax illa eternitat̄ Ioā. xvij. Hec ē
vita eterna vt cognoſcāt te ſolū ver̄ deū ⁊
quē miſiſti ieſum chr̄m. ⸿ Tertiū ē repro
miſſio felicitat̄ / qr di. ieſus. Quia vidiſti
me thoma credidiſti. Bt̄i q̄ non viderūt ⁊
crediderūt. In q̄ ſpēaliter nos ſignati ſu-
mus q̄ cū eū carne nō videm⁹ mente retine
mus ſi tn̄ fide nr̄am opib⁹ ſeq̄mur. Ille ei
vere credit qui exercet opando qd̄ credit.
Chryſ. Cum aliq̄s nūc tpib⁹ iſtis dixerit /
vtinā tpib⁹ illis fuiſſē ⁊ vidiſſē chr̄m mira
cula facientē: tūc excogitet ꝙ bt̄i q̄ nō vide
runt ⁊ crediderunt. Conſidera aūt p̄dicta
cū q̄nta leticia ibāt diſcipuli vidētes dñm
ſic glioſe ſuſcitatū ⁊ ab eo tā gratū pac̄ exē
plū ſibi dulcit̄ oblatū. Vere iā habebāt p̄
ludia future pac̄. Finalr̄ aūt oñdit euāge
liſta quō vere credentib⁹ repromiſſa ē vita
eterna in q̄ pax ſūma ꝯſiſtit. di. Multa q̄-
dē ⁊ alia ſigna fec̄ ieſus in ꝯſpectu diſcipu
lor̄ ſuor̄ q̄ non ſūt ſcripta in libro h̄. Hec
aūt ſcripta ſunt vt credat̄ qr ieſus eſt fili⁹
dei et vt credētes vitā habeat̄ in noie ipi
us. Chryſ. Oñdit qm̄ nō illi q̄ credunt ſz
nobiſ ipis vtile ē credere cū ſubdit vt ⁊ cre
dētes vitā habeat̄ in noie ei⁹ p̄ ipm. Ipe
eni eſt vita. Patz ḡ ꝙ fides chr̄i p̄ducit in
celeſtē pacē. O q̄ꝫ deſiderabil̄ oino ē pax et
q̄ꝫ iocūda. Multū ḡ dulc̄ ⁊ gaudioſa diſci
pulis fuit illa ſalutatio pac̄: quā terna vo
ce eis obtulit in euāgelio. O q̄ꝫ igit̄ fugiē
da ſūt oia q̄ ꝑturbant pacē cuiuſmōi ſūt in-
uidia: ambitio: ⁊ ſupbia atq̄ꝫ auaricia Exē
plū de p̄mo vt in frib⁹ ioſeph Geñ. xxxvij.
De ſcd̄o in abſalon ꝯ dauid patrē ſuū. ij.
Reg. xv. De tertio in paſtorib⁹ loth Geñ
xiij. Propterea di. ps̄. Inq̄re pacē ⁊ pſeq̄
re eam.

Tertius arti. Aud. ⁊c̄. Caueatis ḡ ne
faciatis ea q̄ paci repugnāt: ⁊ ſic vos
indignos reddatis pace celeſti. Nā dic̄ re
gula iuris. Non debet ex eo quis fructū
conſeq̄ qd̄ niſus extitit impugnare. Pone
caſum in eo q̄ impugnabat teſtamentū q̄
ſi id improbe dicit ⁊ ſuccubuit q̄cq̄d ex te-
ſtamento capiebat p̄didit. ff. de inoffi. te. §
Mouiſſe. Ad idē. xiij. q. ij. q̄ꝫ p̄poſter̄ Dic
cauſā ad longū. Et expone qr teſtamentū
dñi eſt teſtamentū pacis. Nā diſcipul̄ dic̄
Pacē relinq̄ vob̄ pacē meā do ⁊c̄.

⸿ Sermo. vj. Quaſi modo

Ecce aſcendi
mus. Iuſtificati ex fide ſpem
habeam⁹ ad deū. Ro. v. Sic
eni aſcendam⁹ hieroſolymā. Hanc aūt pa
cem ad deū nr̄ie q̄rere debem⁹ ꝓpt̄ tria
Primo ꝓpter inuitationē gratioſā. Conſi
dera quanta ſit dei benignitas q̄ nos ſer-
uos contumaces ⁊ ingratos rogat de pa-
ce reformanda cū eo poſtq̄ꝫ eū offendim⁹:
di. Eſa. xxvij. Pacē faciet mihi. Scd̄o p-
pter redemptionē copioſam. Sūma enim
dei ſapia q̄ nouit pacis p̄cium voluit pati
⁊ mori vt nobis pacē adquireret. Eſa. liij.
Diſciplina pacis noſtre ſup̄ eum et, liuo-
re eius ſanati ſumus oēs: nos q̄ſi oues er-
rauim⁹ vnuſq̄ſq̄ꝫ in viā ſuā ⁊c̄. Sequitur:
Tradidit in mortē aiam ſuā ⁊c̄. Et Col. j
Pacificans p̄ ſanguinem crucis ei⁹. Ter-
tio ꝓpter adoptionem fructuoſā. Iob. xxij.
Adq̄eſcite ⁊ habeto pacē cū eo ⁊ p̄ h̄ habe
bis fruct⁹ optimos.

⸿ Ecce ⁊c̄.

Primus articulus An omnes appe-
tant aſcendere ad celeſtem hieruſa-
lem vbi eſt vera beatitudo: Q, non. Pec
catores ſpernunt beatitudinem. Peccatū
enim eſt ſpreto bono incōmutabili rebus
cōmutabilibus adherere. Beatitudo au-
tem eſt bonum incommutabile. Contra
Boetius. Inſerta eſt mentibus hominū
veri boni cupiditas Reſpondet Scotus
in. iiij. diſtinct. xlix. Q, omnes ſumme ap
petunt beatitudinē appetitu naturali que
eſt ipſa naturalis inclinatio voluntat̄ ad
actū ſuū. ſic ei vnūq̄d q̄ꝫ p̄fectibile naturalr̄
appetit ſuā p̄fectionē. Appetitu āt libero

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

et elicito oēs vt in pluribus btitudinē ap
petūt. Talis em̄ appetit⁹ vt in pluribꝫ ſe/
quif inclinatōem nature. Btūs aūt Bo/
na.ibidē dt. Duo ſunt q̄ faciūt appetitum
ſcꝫ cōuenientia ⁊ indigētia. Qm̄ igif aīa
rōnalis facta eſt ad dei imaginē ⁊ ſilitudi
nē: ⁊ facta ē capax boni ſufficiētiſſimi: ipſa
ſibi nō ſufficit/cū ſit vana deficiens. Ideo
dico q̄ verā btitudinē appetit naturaliter
ſaltē in generali. Vñ oēs credunt q̄ btitu
do eſt bonū qd̄ ſufficit. et oēs iſtud appe/
tūt. In ſpeciali ꝟo vbi ſit qd̄ ſufficit: an in
honore: an in pecunia: vel aliq̄ alio/ errat
cognitio ⁊ declinat affectio. Et eſt ſile de
eo q̄ vult emere aurꝫ ⁊ credit q̄ddā fruſtū
auricalchi eſſe fruſtū auri: ⁊ fruſtum auri
credit auricalchuꝫ eſſe. Si q̄ras ab illo in
generali q̄d vult emere. Rñdebit: aurum
Si q̄ras in ſpeciali: qd̄ illoꝝ duoꝝ fruſto
rum velit emere. Rñdebit q̄ hoc/demon
ſtrato auricalcho. Silr̄ ſi ab auaro que/
ras an velit hr̄e verā btitudinē. Rñdet q̄
ſic. Si q̄ras q̄d velit: an paradiſum vl̄ de
nariū. Rñdebit: denariū. Et rō hui⁹ ē. q̄a
credit ſufficientiā ibi eſſe vbi non eſt. Hec
Bon̄ ¶ Pro fundamēto. Sicut dt phs
j. Eth. Sūmū bonū felicitatē eſſe/fere ab
oibꝫ ꝯceſſum ē. ideo ibidē maxie figēdus
eſt aīi appetit⁹ ſiue affect⁹ Nā vt dt Te/
renti⁹ Porro iſtud ē ſape vt vbicūq̄ op⁹
fuerit animū flectas. Maximū aūt opus
eſt ꝑtingere ad ſummū bonū. Sed q̄ritur
An de facto oēs verā btitudineꝫ appetāt:
Dicēdū. vtiq̄. Ex q̄ ꝯclude falſitatē mul/
toꝝ q̄ ꝑ mlta deſideria vana ⁊ nociua de/
fluunt. Anſ. in pſol. Cur ꝑ multa vagarꝫ
homūcio: ama vnū bonū in q̄ ſunt oīa bo
na ⁊ ſufficit: deſidera ſimplex bonū qd̄ eſt
oē bonū ⁊ ſatꝫ eſt. Attendite hoc o miſeri
mūdani ⁊c̄. Multitudo q̄ppe mūdanarū
occupationū/verā di cognitionē impedit
⁊ ꝑ ꝯſequēs vere btitudinis ſenſum ⁊ af/
fectū. Vñ de iudeis q̄bꝫ dicebat dñs Jo/
an. viij. Vos eſtꝫ de h̄ mūdo: di. do. Joā.
xv. Nō nouerūt patrē neq̄ me. ¶ Figura
Helie fugiēti a facie iezabel (qd̄ interp̄taf
flux⁹ van⁹ aut fluēs ſanguinē aut ſterq̄li/
niū. et ſigt̄ fluxū ex fetore vanaꝝ cogitati/
onū ⁊ affectionū) oſtenſum ē q̄ dñs non
erat in ſpū grādi. ſ. ſupbie: neq̄ in cōmo/
tione auaricie: neq̄ in igne luxurie: ſed in
ſibilo aure tenuis. i. in q̄ete deuote orōnis
et affectiōis. Vide in dñica. Hanc deuo/
tionis q̄etē ⁊ cordis vnitionē deſiderans
dicebat Aug. li. ꝯfeſ. Dulceſce mihi dul/
cedo felix ⁊ ſecura colligēs me a diſpſione
q̄ fruſtra diſpſus ſum dū ab vno te auer/
ſus in multa euanui.

¶ Secūdus ar. In p̄ced. ſer. diximus de
triplici pace iuxta euāgeliū. Nūc ſpe
ciali⁹ dicturi ſum⁹ d pace/vt appareat ma
gis ad quā paceꝫ aſcēdere debem⁹ q̄ hie/
roſolymā aſcēdere volum⁹. Hieruſalē em̄
viſio pacꝫ interp̄taf. Notandū ergo tripli
cem eſſe pacem

¶ Prima eſt pax malicie criminalis
¶ Secunda eſt indifferentie moralis
¶ Tertia eſt gratie ſupnalis

Primū de p̄ma q̄ eſt pax vicioſa. Et q̄ ſit
aliq̄ pax mala: patet. q2 al's nō diceret dñs
Mat. x. Nolite putare qm̄ veni pacē mit/
tere in terrā. Nō em̄ veni pacē mittere: ſꝫ
gladiū. Hiero. Bellū miſſum ē bonū vt
rūpef pax mala. Eſt aūt pax mala triplex

¶ Prima eſt pax phātaſtica.
¶ Secunda ſophiſtica.
¶ Tertia diabolica.

¶ Prima eſt pax phātaſtica quā putāt mū
dani ſe hr̄e in terrenis diuitijs ⁊ munda/
nis faſtigijs ⁊ in carnis delitijs. ſed ꝟe nō
eſt pax in iſtis. Joā. xvj. In mūdo p̄ſſurā
hēbitꝫ: in me aūt pacē. Bene phātaſtica
erat pax illa quā hēbat ciuitas hierl'm. de
q̄ Lu. xix. Videns ieſus ciuitatem fleuit
ſup illam ⁊c̄. Videbaf ꝓſpitatꝫ pace gau
dere: ⁊ nō videbat ſibi excidium iminere.
Nō pōt inquā eſſe vera pax in terrenis di/
uitijs: q2 ſp eſt ibi ardoꝛ ⁊ laboꝛ in acq̄rē/
do: timoꝛ in poſſidēdo: doloꝛ in amitten
do ꝯt relinq̄ndo. Job. xv. Et cū pax ſit:
ille ſp inſidias ſuſpicaf. Nec in carnis de/
litijs. Nā ſicut gt q̄dā Hoc hꝫ oīs volu/
ptas: ſtimulis agit fruētes: acule⁹ ſub mel
le latitat. Nec etiā eſt vera pax ī ambitio/
nibꝫ ⁊ faſtigijs. ſp em̄ vt cancer ſerpit am
bitio. Bern. O ambitio ambientiū crux:
quō oēs torq̄s ⁊ oibꝫ places Nec inſup eſt
vera pax. vñ voluptates triſtes hñt exit⁹:
vt dt Boeci⁹ li. de ꝯſo. De p̄dictis expo
ni pōt illō. j. Theſ. iiij. Cū dixerint/pax ⁊
ſecuritas: repētin⁹ eis ſupueniet interit⁹.
¶ Secūda eſt pax ſophiſtica q̄ eſt in vul/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

garib⁹ ⁊ mūdanis amicicijs. Pſ. Hō pa-
cis mee in q̄ ſpabā magnificauit aduerſū
me ſupplantationē. Itē Loquunt᷑ pacem
cū ꝓximo ſuo: mala aūt in cordib⁹ eorum
Sed notā qȯ ſequit᷑ Da illis ſm oꝑa eo-
rū: ⁊ ſm ne. adi. ipoꝝ. Itē: mihi q̄daꝫ pa-
cifice loq̄bant᷑: ⁊ in iracūdia terre loq̄ntes
dolos cogitabāt. ¶ Tertia mala pax: eſt
pax diabolica quā putāt ſe h̄re pctōres q̄n
poſſunt impias voluptates adiplere q̄ le-
tant᷑ cū malefecerint ⁊c̄. vt h̄r puer. ij. Itē
diabolica eſt pax ꝑuerſoꝝ qui ꝯſentiūt in
paupeꝝ oppſſione aut in dei vel eccl'ie im-
pugnatiōe. Hanc pacē h̄re ꝓhibet ſapiēs
Prouer. j. di. Fili mi ſi te lactauerint pec-
catores ne adq̄eſcas eis. Si dixerint: ve-
ni nobiſcū/ inſidiemur ſanguini/ abſcōda-
mus tēdiculas ꝯ inſontem fruſtra ⁊c̄. Fili
mi ne ambules cū eis: pedes em̄ eoꝝ ad
malū currūt. Exēplū de tali pace habem⁹
in herode ⁊ pilato q̄ pacē fecerūt in paſſiōe
dn̄i. Talē em̄ pacē h̄nt ad inuicem diaboli
vt nobis noceāt. Sed certe ſicut d̄r Eſa.
lvij. Non eſt pax impijs.

TErti⁹ ar. Aud. ⁊c̄. Hec eſt pax vitu-
perāda pax cito tranſiēs: ideo nō dili-
genda neq̄ꝫ q̄renda: imo multū timenda.
Nā q̄ntūcūq̄ꝫ expectēt pctōres tandē pu-
nient᷑. Dicūt em̄ iura. Pctā ſuos debent
tenere auctores. extra de cōſtitutionib⁹. c.
Cognoſcētes. in fine. et de his q̄ fiūt a ma
iori ꝑte capl'i. Queſiuit. et. C. de penis. l.
l. Sancim⁹. Notate q̄m pctōr ſilis ē illi q̄
fabricat gladiū q̄ occidēdus ē: vt d̄r Eccī
xxj. Rōphea bis acuta oīs iniq̄tas.

¶ Sermo ſeptimus Quaſi modo.

Ecce aſcendi

mus ⁊c̄. Venite aſcēdam⁹ ad
mōtē dn̄i. Eſa. ij. Inuitamur
ibi ad aſcendendū hieroſolymā. Vbi tria
ſunt notanda. Mutua iuſtoꝝ inuitatio
amoroſa. Venite. ¶ Inuitatiōis ſpecifica-
tio fructuoſa. aſcēdam⁹ ¶ Specificatiōis
cōdicio glorioſa. ad montē dn̄i. ¶ Pro pri-
mo Apoca. vl. Et ſponſus ⁊ ſpōſa dicunt:
veni. et q̄ audit dicat: veni ⁊c̄. ¶ Pro ſecun-
do Pſ. Btūs vir cui⁹ eſt auxiliūꝫ abs te
aſcenſiōes in corde ſuo diſpoſuit. Et Coll.
iij. Que ſurſum ſunt querite. ¶ Pro tertio
Exo. xxxiij. Eſto paratus mane vt aſcē-
das in montem. ¶ Salutatio.
¶ Ecce aſcen. ⁊c̄.

PRimus articulus. An in illo celeſti
hierl'm vn⁹ alio ꝑfecti⁹ videat deum:
Qꝫ ſic. j. Ioā. iij. Videbim⁹ eū ſicuti eſt.
ſed ipſe vno modo eſt. ¶ Cōtra. In viſione
diuine eſſentie cōſiſtit btitudo. ſed nō oēs
eq̄liter bti erunt: iuxta illud. j. Coꝛ. xv.
Stella differt a ſtella in claritate. ¶ Rn̄-
det Tho. p. j. q. xij. ꝙ facultas vidēdi deū
nō cōpetit intellectui creato ſm ſuū natu-
ram: ſed ꝑ lumē glorie qȯ i intellectu in q̄-
dam deiformitate ꝯſiſtit. Vn̄ intellectus
plus participās de lumie gl'ie/ ꝑfecti⁹ deū
videbit. Plus aūt ꝑticipat de lumie gl'ie
qui plus habet de charitate. Quia vbi eſt
maior charitas: ibi maius eſt deſiderium
quod facit deſiderantē aptū ⁊ patuluꝫ ad
ſuſceptionem deſiderati. Unde q̄ plus ha-
bebit de charitate/ ꝑfectius deum videbit
et beatior erit. Cū aūt d̄r Videbim⁹ eum
ſicuti eſt. ly ſicuti determiat modū viſiōis
ex ꝑte rei viſe: ſed non ex ꝑte videntꝭ. quia
non eſt ita ꝑfect⁹ modus videndi deū ſic
eſt in deo ꝑfect⁹ modus eſſendi. Hec tho.
¶ Pro fundamēto. Sicut d̄r Ariſt. j. eth.
propter vltimū finē q̄ eſt btitudo: reliqua
omnia oꝑamur. Huius aūt finis vltim⁹ ē
in viſione. O igit᷑ ꝙ miſeri erimus ſi hac
viſione ꝓuemur. Quid ꝓdeſſe poſſent oīa
que h̄ agimus/ niſi ad finem beatū h̄ ꝑtin-
gamus. Gn̄. in alexan. Quid laudis: q̄d
honoris habet niſi fine beato timeret euꝫ
extremū diem ⁊ fortuna triumphum. Sꝫ
de illa viſione in qua ꝯſiſtit beatitudo Cū
q̄rit᷑ An vnus alio ⁊c̄. Dic rn̄. vt ſ. Ex q̄
conclude ꝙ precioſa eſt ⁊ deſiderāda cha-
ritas q̄ ꝑducit ad dei viſionē. Vn̄ Iaco. j.
Coronā vite repromiſit de⁹ diligētib⁹ ſe.
Et Ioā. xiiij. Qui diligit me diliget᷑ a pa-
tre meo: et ego diligam eum ⁊ manifeſta-
bo ei meipm̄. Audite o miſeri mundani q̄
diuitias: voluptates: aut honores plus q̄ꝫ
deū diligitꝭ Nam ꝓpter hmōi ſepius deū
offenditis: nō vobis ꝑmittit᷑ certe dei vi-
ſio. Forte dicitꝭ: multa bona facimus ⁊c̄.
Dico vobis ꝙ nihil ꝓdeſt ad ſalutem qȯ
facitis extra charitatem. Ideo bene dicit
Aug. Quāta eſt charitas: que ſi deſit/ fru

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN